

- стратегій. *Проблеми загальної та педагогічної психології* : збірник наукових праць інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України ; За ред. С. Д. Максименка. Т. XI, Ч. 7. К., 2009. С. 95–107.
3. Дідух М. М. Стан розвитку компонентів конструктивної копінг-поведінки у працівників органів внутрішніх справ. *Проблеми сучасної психології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка* : зб. наук. праць, 2014. №26. С. 129–143.
 4. Коваленко А. Б., Родіна Н. В. Дослідження копінг-поведінки : Тенденції та перспективи. *Наука і освіта*. 2011. № 9. С. 110–113.
 5. Психологічні особливості базових копінг-стратегій та особистісних копінг-ресурсів працівників пожежно-рятувальних підрозділів МНС України : монографія / Назаров О. О., Оніщенко Н. В., Садковий В. П., Садковий О. В., Склень О. І., Тімченко О. В. Х. : Вид-во УЦЗУ, 2008. 184 с.
 6. Родіна Н. В. Психологія копінг-поведінки: системне моделювання: дис. ... д-ра психол. наук : 19.00.01. Київ, 2012. 504 с.
 7. Ткачук Т. А. Копінг-поведінка: стратегії та засоби реалізації : монографія. Ірпінь, 2011. 284 с.

Катерина Хриун

ДЕЯКІ АСПЕКТИ СТАВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДО ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

В умовах, коли нові кризові ситуації (коронавірус COVID-19, відкритий воєнний напад росії на Україну) породжують невизначеність та хаос, важливим стає той факт, що за будь-якою серйозною кризою в будь-якій сфері життя суспільства слідує такий же стрімкий процес адаптації та піднесення. Прикладом подібного виступає галузь освіти, а саме перехід звичного очного навчання на дистанційне. Говорячи про дистанційне навчання, насамперед слід розуміти, що його поява не є раптовою подією – це не банальна відповідь на кризові події, а новий, повноцінний спосіб здобуття освіти, який набув нових етапів у розвитку за рахунок зовнішніх факторів.

Вивченням питання дистанційної освіти в останні роки займалися різні вітчизняні та зарубіжні вчені. Можна виділити основних з них: Р. Шевчук, Л. Полякова, Н. Тіхомірова, В. Тіхоміров, И. Айноутдинова, А. Благовещенская та багато інших.

При цьому, як показав огляд літературних та інтернет-джерел, недостатньо повно вивчено питання ставлення до цієї форми навчання безпосередніх учасників цього процесу – студентів, від активності та сумлінності яких залежить успішність освітнього процесу. Фактично

здобувачі вищої освіти, як і учні закладів загальної середньої освіти, не мали вибору щодо здобуття освіти під час пандемії чи воєнних дій. До сьогодні, на жаль, у багатьох областях України освітній процес може бути лише в дистанційному форматі.

Ми спробували дослідити, як студенти ставляться до дистанційної форми навчання. Визначили питання, відповідь на які могли б дати нам загальну картину досліджуваної проблеми. Опитування проводили у Viber-групах студентів інженерно-педагогічного факультету Уманського державного педагогічного університету.

До нашого дослідження у період з 6 по 20 березня 2023 року приєдналося 83 студенти I–IV курсів факультету.

Нас насамперед цікавили питання, пов'язані з організацією умов навчання, технічною забезпеченістю та рівнем володіння дистанційними технологіями.

На запитання «Як ви адаптувалися до умов дистанційного навчання?» 23 особи з опитаних (27,7%) відповіли, що повністю призвичаїлися до нових умов та відчутних проблем не виникло, більше половини респондентів – 45 осіб (54,2%) – добре та 15 студентів (18,1%) – задовільно.

Нас також цікавило питання, наскільки комфортно почувуються студенти, навчаючись у дистанційному форматі, чи зручно їм шукати, освоювати та опрацьовувати навчальний матеріал. Виявилось, що 31 студенту (37,3%) зручно навчатись у «домашніх умовах», їм цілком комфортно. У той же час 45 респондентів (54,3 %) відповіли, що їм зручно вчитися віддалено, але є складнощі організаційного (незвична форма взаємодії, навчальне місце, обстановка, оточення тощо) і особистого характеру (проблеми самоорганізації), а 7 студентів (8,4%) зазнали певних труднощів у процесі дистанційного навчання.

Сучасні технічні можливості дозволяють досить добре організувати процес навчання. Крім того, вища освіта певною мірою вимагає використання певних технічних пристроїв з можливістю приєднання до мережі інтернет для успішної реалізації освітніх програм [1]. Згідно з нашим опитуванням, у студентському середовищі найбільш популярними пристроями є ноутбуки – так відповіли 53 студенти (63,9%), 21 респондент (25,3%) активно використовує смартфони для навчання, оскільки є можливість скористатися ними в будь-якому місці, та 9 осіб (10,8%) більшість часу вирішують освітні завдання з використанням стаціонарного (персонального) комп'ютера, які є у комп'ютерних класах факультету.

Більшість студентів зазнали складнощів, пов'язаних з місцем їх проживання, і, як наслідок, з доступом до інтернету та з його пропускнуною спроможністю (13 осіб – 15,6% та 41 особа – 49,4% відповідно), і 29 осіб (35%) з опитаних не мали проблем із підключенням до інформаційно-освітнього середовища.

Будь-які інноваційні технології в освітньому просторі викликають неоднозначне ставлення до нього у всіх учасників цього процесу [2]. На запитання «Що вам сподобалося під час навчання у дистанційному форматі? Виберіть один або кілька варіантів відповіді» більшість респондентів – 61 особа (74%) – найпозитивнішим моментом вказали перебування дома, поруч з рідними під час епідемії чи повітряної тривоги, відчуваючи себе у більшій безпеці, ніж у сховищі університету чи гуртожитку.

Здобувачі відмітили також те, що економиться час на засвоєння матеріалу, оскільки не потрібно конспектувати лекційний матеріал. Все це можна завантажити з тих матеріалів, які доступні в інформаційно-освітньому середовищі Moodle. Так вважають 38 осіб (45,8%), які брали участь в опитуванні.

Таким чином, дистанційне навчання викликає до себе неоднакове ставлення всіх учасників, оскільки залежить від таких важливих факторів, як умови навчання, технічна забезпеченість та рівень володіння комп'ютерною технікою. Беручи до уваги дані опитування, можна зробити висновок, що важливими умовами успішної реалізації дистанційного навчання є комп'ютерна грамотність студентів, забезпеченість комп'ютерною технікою й навчально-методичними матеріалами та безпекова ситуація.

Список використаних джерел

1. Васюк О. Теоретико-методичні аспекти організації дистанційної освіти. *Вісник Книжкової палати України*. 2011. № 2. С. 30–32.
2. Москаль Ю. Світові тенденції розвитку заочної та дистанційної вищої освіти. *Психологія і суспільство*. 2008. № 3. С. 116–122.

Яна Чернятинська

ПЕДАГОГІЧНИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Педагогічний експеримент є однією з найефективніших методик підвищення якості освіти. Він дозволяє вчителям та педагогам випробовувати нові методики навчання, оцінювати їх ефективність та знаходити найбільш оптимальний спосіб передачі знань учням.

Педагогічний експеримент являє собою дослідницьку роботу, спрямовану на покращення якості освіти та її процесу.

Цей інструмент може бути використаний для тестування нових методів навчання, програм, технологій, що сприятимуть розвитку та підвищенню ефективності навчального процесу.

Педагогічний експеримент – це дослідницький метод, що полягає у